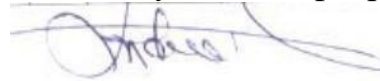

Херсонський державний університет
Факультет бізнесу і права
Кафедра національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
національного, міжнародного права та
правоохоронної діяльності
протокол № 2 від 28.08.2021 року
в.о. завідувачки кафедри

Аліна ГАВЛОВСЬКА

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ВК 4.1 Процесуальні проблеми експертного забезпечення правосуддя у кримінальному провадженні

Освітня програма **Правознавство**
третього (доктор філософії) рівня
Спеціальність **081 Право**
Галузь знань **08 Право**

Назва освітньої компоненти	Процесуальні проблеми експертного забезпечення правосуддя у кримінальному провадженні
Викладачі	Стратонов Василь Миколайович
Посилання на сайт	Особистий кабінет http://ksuonline.kspu.edu/
Контактний тел.	+380506256760
Е-mail викладача	Stratonov@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Очні консультації за призначеним часом

1. Анотація курсу

Зміст навчальної дисципліни «Процесуальні проблеми експертного забезпечення правосуддя у кримінальному провадженні» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за третім рівнем вищої освіти докторів філософії, спеціальності 081 Право. Особливості окреслених питань в програмі навчальної дисципліни обумовлюють необхідність формування у аспірантів комплексу теоретичних знань концептуальних засад використання судових експертиз, проблеми становлення науки, її загальної теорії, правових, методологічних і науково-методичних проблем на сучасному рівні розвитку науки і техніки з метою забезпечення належної професійної підготовки за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем та напрямком.

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних положень судових експертиз, оволодіння практичними навичками, які необхідні для призначення, проведення судових експертиз під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, отримання доказової інформації під час розслідування кримінальних правопорушень.

Завдання курсу:

Основним завданням курсу є формування у студентів системи знань і умінь в розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень. Це загальне завдання конкретизується шляхом вирішення в процесі навчання окремих завдань.

Теоретичні:

- сформувані у аспірантів теоретичні та практичні вміння для використання їх у своїй професійній діяльності;
- сприяти вихованню у студентів поважного ставлення до процесуального закону як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави;
- збагачення студентів теоретичними та практичними знаннями щодо засвоєння ними експертної діяльності в Україні, об'єктом якої є діяльність держави, юридичних та фізичних осіб по забезпеченню правосуддя незалежною і кваліфікованою експертизою, яку здійснюють професійні експерти; розкриття законів та методології формування і розвитку судових експертиз, різних концепцій, поглядів, дискусійних положень з найбільш важливих питань судових експертиз.

Практичні:

- сформувані знання сутності предмету у студентів;
- навчити правильно тлумачити та застосовувати норми чинного законодавства;
- вміти використовувати у практичній діяльності норми законів України.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності:

Загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, здатність працювати в команді.

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області професії.

ЗК-6. Здатність кваліфіковано проводити наукові дослідження.

ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти актуальні теми, ставити завдання, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення.

Фахові:

ФК 1. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми.

ФК 2. Здатність збирати, опрацьовувати та аналізувати різні джерела, у т.ч. і правові.

ФК 3. Здатність застосовувати правові акти у різних сферах юридичної діяльності.

ФК 4. Здатність формулювання мети, завдань власного наукового дослідження та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації.

ФК 5. Здатність здійснювати розробку проектів нормативно-правових актів та актів тлумачення права, надавати рекомендації щодо їх удосконалення.

ФК 6. Здатність до написання наукового дослідження правових проблем, статті у фахове видання України або закордонне.

ФК 7. Здатність презентувати результати дослідження в науковому і ненауковому контекстах у формі наукових семінарів, зустрічей, громадських ініціатив.

ФК 8. Здатність у межах обраної спеціалізації до комплексного аналізу щодо теоретичних основ складових елементів права, їх правової природи, методології, принципів, структури, форми реалізації.

ФК 09. Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток окремих елементів системи права у межах юридичного процесу обраної спеціалізації з урахуванням норм національного та міжнародного законодавства.

ФК 10. Поглиблені знання про практичні аспекти правової роботи окремих складових елементів системи права у національній та зарубіжній юридичній практиці.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Уміння аргументувати положення і висновки, до яких здобувач дійшов в процесі дослідження, з використанням широкого арсеналу моделей, правил і прийомів юридичного аргументування.

ПРН 6. Оволодіння навичками здійснення правової експертизи чинного законодавства та користування юридичною технікою розробки проектів нових законів, інших нормативно-правових актів.

ПРН 7. Здатність збирати, аналізувати, систематизувати законодавство, що складає нормативну базу наукового дослідження, виявляти прогалини, суперечності та інші його недоліки, формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання.

ПРН 8. Демонструвати здатність до подальших наукових досліджень з високим рівнем автономності.

ПРН 10. Має навички застосовувати інформаційні технології для обробки, аналізу та представлення результатів досліджень.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
5 кредитів/ 150 годин	26	24	100

5. Технічне й програмне забезпечення/ обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Zoom.

6. Політика курсу:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

Обов'язкове дотримання здобувачем правил академічної доброчесності і чітке розуміння наслідків її порушення.

Здобувачі вищої освіти мають бути зареєстровані на платформі KSU On-line.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі та науково-педагогічні працівники діють відповідно до:

- Положення про організацію самостійної роботи студентів від 02.07.2016 №428-Д.
- Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 №789-Д.

- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 803-Д.

- Порядок виявлення та запобігання академічного плагіату в науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті від 04.09.2020 №800-Д;

- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХДУ від 07.09.2020 №803-Д;

- Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д

- Порядок ХДУ про визнання результатів неформальної та інформальної освіти від 04.03.2020 № 247-Д тощо.

Нормативні акти знаходяться в публічному доступі.

7. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекоменд ованих джерел (за нумераціє ю розділу 11)	Завдання	Макси мальна кількіс ть балів
Модуль 1. Судові експертизи в системі криміналістичних знань					
Відповідно до розкладу	Тема № 1. Історія формування судової експертології та її методологічні основи Виникнення та основні етапи формування судових експертиз. Судово-експертні заклади. Виникнення і розвиток криміналістики на кафедрах юридичних навчальних закладів. Сучасний стан і перспективи розвитку судової експертології. Методи загальної теорії судової експертології. Поняття систематизації наукових знань і види підсистем. Наукові закономірності та їх види. Предметні науки і предметні експертизи, підстави їх розмежування.	Лекція – 2 год, семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1, 2,6,7; Додаткова література :9,12; Електронні ресурси: 26,27,35.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Відповідно до розкладу	Тема №2. Наукознавчі проблеми судових експертиз Науковий пошук у криміналістиці: засоби та шляхи їх здійснення. Місце судових експертиз в системі криміналістичних знань. Зв'язок судових експертиз з криміналістикою, кримінально-процесуальним правом, адміністративним правом та іншими галузями права.	Лекція – 4 год, семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,7,8; Додаткова література :10,14,16; Електронні ресурси: 26,30,35.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Відповідно до розкладу	Тема №3. Судово-експертна діяльність Судова експертиза та судово-експертна діяльність. Принципи та особливості судово-експертної діяльності. Логічні основи експертної діяльності. Основні проблеми експертної діяльності, пов'язані з реалізацією логічних і психологічних установок. Інформаційне забезпечення експертної діяльності. Математизація експертної	Лекція -2 год, семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,6; Додаткова література :10-12; Електронні ресурси: 21,25,26.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5

	діяльності. Тенденції формування, розвитку та уніфікації наукової мови та її термінологічного апарату.				
Відповідно до розкладу	Тема №4. Діагностика та ідентифікація в експертній діяльності Діагностика та ідентифікація – методи пізнання і одержання доказів під час кримінального провадження.. Поняття криміналістичної діагностики. Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації. Об'єкти ідентифікації та їх ознаки. Зразки для ідентифікаційного дослідження, способи їх одержання та вимоги, що висуваються до них. Види ідентифікації.	Лекція -4 год, семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,7; Додаткова література :13,14,17; Електронні ресурси: 25,26,35.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Відповідно до розкладу	Тема №5. Сучасні уявлення про класифікацію судових експертиз. Види експертного дослідження. Підстави класифікації судових експертиз. Види експертиз у кримінальному судочинстві. Формування нових видів судових експертиз .Поняття експертного дослідження та його види. Класифікаційні дослідження. Ідентифікаційні дослідження. Діагностичні дослідження. Ситуаційні дослідження	Лекція - 4 год, семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,6; Додаткова література :9,14,17; Електронні ресурси: 26,30,35.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Відповідно до розкладу	Тема №6. Процесуальні особливості фіксації доказової інформації: сучасний стан та перспективи розвитку Досягнення науки та потреби практики як підґрунтя вдосконалення засобів фіксації доказової інформації. Проблеми експертного провадження у кримінальному судочинстві. Слідчі (розшукові) дії як засоби формування доказів. Особливості призначення судових експертиз.	Лекція – 4 год, семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,6,7; Додаткова література :11,12,15,17; Електронні ресурси: 21,25,26,35.	Опрацювати лекційний матеріал, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Всього за 1 модуль: лекції-20 год, сем. заняття – 18 год, сам.робота- 60 год.					
Модуль 2. Кримінальні процесуальні проблеми судових експертиз					
Відповідно до розкладу	Тема №7 Експертна профілактика та експертне прогнозування Поняття, завдання та основні принципи експертної профілактики. Форми і стадії експертно-профілактичної діяльності. Виявлення експертом обставин, що сприяють правопорушенням. Способи фіксації експертної профілактики і шляхи підвищення її ефективності. Поняття і теоретичні основи	Лекція -2 год, семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2, 6,7; Додаткова література :14,16,17; Електронні ресурси: 26,27.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5

	прогнозування. Види, методи і функції криміналістичного прогнозування. Відмінності експертного прогнозування від криміналістичного. Основні напрями розвитку вчення про експертне прогнозування.				
Відповідно до розкладу	Тема № 8. Особливості призначення та проведення традиційних та інших видів експертиз Почеркознавча авторознавча техніко-криміналістична експертиза. Трасологічна дактилоскопічна експертизи Дослідження слідів ніг і взуття. Дослідження мікрочастин та мікрооб'єктів. Балістична експертиза. Експертиза холодної зброї. Експертиза відновлення знищених маркувальних визначень.	Лекція -2 год, самостійна робота – 10 год.	Основна література :1,2,7,8; Додаткова література :10,12,15,16; Електронні ресурси: 21, 25-27,35.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	5
Відповідно до розкладу	Тема № 9. Інновації та інформаційне забезпечення судових експертиз Інформаційне забезпечення процесу проведення судових експертиз. Інформаційне забезпечення підтримки,судових експертів. Інформаційні технології як засіб удосконалення експертної діяльності. Інновації в криміналістиці та їх впровадження в діяльність експертних установ.	Лекція -2 год, семінарське заняття – 2год, самостійна робота – 20 год.	Основна література :1,2,7,8; Додаткова література :13,16,18; Електронні ресурси: 21,25-27.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, виконати самостійне завдання з дидактичного забезпечення	10
Всього за 3 модуль: лекції-6 год, сем. заняття – 6год, сам. робота - 40 год.					
Всього з навчальної дисципліни 150 год., з них: лекції-26год, сем. заняття – 24год, сам.робота-100 год.					

8. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання екзамен

Загальна система оцінювання курсу	100 балів за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та за залік/екзамен: 90-100 балів – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; 82-89 балів – здобувач повністю володіє навчальним матеріалом, володіє термінами й може вільно обґрунтувати розв'язання певних задач та навести приклади; 74-81 балів вільно володіє науковими термінами; здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та
-----------------------------------	--

	задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; 64-73 бали – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; 35-59 балів – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, здобувач виконує письмову роботу та одну тестову, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи здобувачів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач здобувач має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань здобувачів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті затверджено наказом від 07.09.2020 № 803-Д. (далі - Порядок).

Оцінювання результатів навчання протягом семестру (поточний контроль) здійснюється відповідно до п. 2.1. Порядку.

Оцінювання результатів навчання після вивчення освітніх компонент/навчальних дисциплін (семестровий (підсумковий) контроль згідно п.2.2. Порядку.

9. Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9.2 Критерії оцінювання

№	Види навчальної діяльності (роботи)	Модуль 1	Модуль 2	Сума балів
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі):			
	- тестування	5	5	10
	- письмова робота	5	5	10
	- усне опитування	5	5	10
	- тощо	5	5	10
2.	Самостійна робота	5	5	10
3.	Контрольна робота	-	-	-
	Поточне оцінювання (разом)	25	25	50
	Підсумковий контроль	25	25	50
	Разом балів	50	50	100
4.	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо			max 10

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова (основна література):

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. (із змінами та доповненнями станом на 15 березня 2018 року) – Х. : Право, 2018.
2. Закон України «Про національну поліцію» – Х. : Право, 2015.
3. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» – Х. : Право, 2012.
4. Закон України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 р. (редакція станом на 01.01.2016) – Х. : Право, 2016.
5. Стратонов В.М. Криміналістика: керівництво до криміналістичної техніки: Наук.-практ. посібник. - Херсон, 2004.
6. Криміналістика : підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель : за ред. В.Ю. Шепітько В.Ю. Шепітько – 5-те вид. переробл. та допов. – К. : Ін Юре, 2016. – 640 с.
7. Клименко Н. І. Судова експертологія : курс лекцій: навч. посіб. для студ. юрид. спец. ВНЗ / Н. І. Клименко. - К. : Ін Юре, 2007. - 521 с.
8. Щербаковський М. Г. Судова експертологія : навчальний посібник / М. Г. Щербаковський ; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. - Х. : [б.в.], 2009. - 199 с.
9. Судова експертологія у кримінальному судочинстві : науково-практ. вид. для працівників підрозд. дізнання та досудового слідства органів внутрішніх справ / Р. І. Сибірна [та ін.] ; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. - Л. : [ЛДУВС], 2009. - 83 с.

Допоміжна література:

10. Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика. 14 Міжнародний Конгрес, 13-15 вересня, Одеса, Україна, 2018 [Текст] = Criminalistics and forensic expertology: science, studies, practice. 14 international congress, 13-15 September, Odessa, 2018 : [матеріали] : [у 2 т.] = Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika. 14 tarptautinis kongresas, 13-15 rugsėjis, Odesa, 2018. - Одеса : Гельветика, 2018.
 11. Пиріг І. В. Судова експертологія: проблеми формування предмета та системи науки [Електронний ресурс] / І. В. Пиріг // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 2. - С. 485-493. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2013_2_68
 12. Малевскі Г. XI Міжнародна науково-практична конференція "Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика" [Електронний ресурс] / Г. Малевскі, Г. Юодкайте-Гранскіене, М. Шепітько // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2015. - Вип. 15. - С. 415-417. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpsek_2015_15_56
 13. 14-й Міжнародний конгрес "Криміналістика та судова експертологія: наука, навчання, практика" (Л. В. Свиридова) [Електронний ресурс] // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2018. - Вип. 18. - С. 621-627. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpsek_2018_18_78
 14. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин, А.В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с.
 15. Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : монографія / В.А. Журавель. –Харків : Апостіль, 2012.
 16. Стратонов В.М. Криміналістична теорія пізнавальної діяльності. Херсон. Вид.-во ХДУ. 2009. 440 с.
 17. Стратонов В.М. Інформація та інформаційні відносини як новий криміналістичний об'єкт. Південно-український правничий часопис №4, 2019. 84-89 с. http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/4/part_2/20.pdf
 18. Криміналістика: підручник за заг. ред. проф. Канціра В.С. та ін. – Львів, 2015. – 420 с.
 19. Криміналістика. підручник. В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Самодін, В.М. Стратонов та інш. – 2 –ге видання перероблене і допов. – Київ: філія вид.- во Право, 2020. 752 с.
- Електронні ресурси:***
20. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
 21. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://president.gov.ua>.
 22. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kmu.gov.ua>.
 23. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua>.
 24. Юридична газета online. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yur-gazeta.com>.
 25. Vuzlib. Економіко-правовая библиотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.su>.
 26. Юридичні послуги Online. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurist-online.com>.
 27. Електронний каталог eLibrary (<http://elibrary.kspu.edu/>);
 28. KSU Online. Система дистанційного навчання ХДУ. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ksuonline.kspu.edu/>.
 29. Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету eKhSUIR (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

30. Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес: WebofScience (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>)
31. Scopus (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>)
32. SpringerLink (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>)
33. Іноземні телектронні ресурси вільного доступу (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
34. Фахові періодичні видання (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx)
35. Українські Інтернет-ресурси (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx)
36. Всі кодекси України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/t21>).